C/2025/4001

2025.8.20.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2025. július 8.)

Svédország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

(C/2025/4001)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]) és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

Általános szempontok

(1) A 2024. április 30-án hatályba lépett (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában. A rendelet továbbá előmozdítja a költségvetési politikával kapcsolatos nemzeti felelősségvállalást, fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, emellett hatékonyabb és következetesebb végrehajtást irányoz elő. Minden tagállamnak be kell nyújtania a Tanács és a Bizottság számára egy nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet, amely a nemzeti jogalkotási ciklus hosszától függően egy négy- vagy ötéves időszak költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazza. Az e tervekben foglalt nettó kiadási ([3]) pályának meg kell felelnie a rendelet követelményeinek, többek között arra vonatkozóan, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy annak a bruttó hazai termék (GDP) 60 %-a alatti prudens szinten kell maradnia, továbbá az államháztartási hiányt középtávon a Szerződés által a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá kell csökkenteni, illetve az alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát a rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható.

([1]) HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) HL L 306., 2011.11.23., 25. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontjában meghatározott „nettó kiadás”: i. a kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított kormányzati kiadás.

(2) Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([4]), amely létrehozta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: RRF), 2021. február 19-én hatályba lépett. Az RRF reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosítva. A gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének prioritásaival összhangban az RRF elősegíti a gazdasági és társadalmi helyreállítást, egyúttal fenntartható reformokat és beruházásokat mozdít elő, mindenekelőtt a zöld és a digitális átállás ösztönzése, valamint a tagállamok gazdaságának reziliensebbé tétele terén. Közép- és hosszú távon szintén segít megerősíteni az államháztartás helyzetét, valamint fellendíteni a növekedést és a munkahelyteremtést, javítani az Unión belüli területi kohéziót, és támogatni a szociális jogok európai pillérének további végrehajtását.

(3) A 2023. február 27-én elfogadott (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([5]) (a továbbiakban: REPowerEU-rendelet) célja fokozatosan megszüntetni az Unió függőségét az orosz fosszilistüzelőanyag-behozataltól. Ez segít megteremteni az energiabiztonságot és diverzifikálni az Unió energiaellátását, ugyanakkor hozzájárul a megújuló energiaforrások elterjedéséhez, valamint az energiatárolási kapacitások és az energiahatékonyság növeléséhez. Svédország új REPowerEU-fejezettel egészítette ki a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét olyan kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében, amelyek segíteni fogják a REPowerEU célkitűzéseinek elérését.

(4) Svédország 2021. május 28-án az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az említett rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság – az V. mellékletben foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban – értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2022. május 4-én elfogadta a Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló végrehajtási határozatát ([6]), amelyet 2023. november 9-én módosított a 18. cikk (2) bekezdése alapján a vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra vonatkozó maximális pénzügyi hozzájárulás aktualizálása, valamint a REPowerEU-fejezet beillesztése céljából ([7]). A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság – a 24. cikk (5) bekezdésével összhangban – határozatot fogadjon el, amely megállapítja, hogy Svédország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban meghatározott releváns mérföldköveket és célokat. A teljesítés akkor tekinthető kielégítőnek, ha az egyes reformok vagy beruházások korábbi mérföldköveinek és céljainak elérése terén nem történt visszalépés.

(5) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben jóváhagyta Svédország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét ([8]). Az (EU) 2024/1263 rendelet 11. cikkével és 36. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban benyújtott terv a 2025–2028-as időszakra vonatkozik, és költségvetési korlátozást ír elő a nettó kiadások négy évre érvényes maximális növekedési rátájának meghatározásával.

(6) A Bizottság 2024. november 26-án az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2025. évi jelentést, amelyben Svédországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2025. május 13-án elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást ([9]), 2025. március 10-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést.

(7) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az EU globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű meghatározza a fenntartható gazdasági növekedés három transzformatív tényezőjét: i. innováció; ii. dekarbonizáció és versenyképesség; és iii. biztonság. Az innovációs szakadék megszüntetése érdekében az EU az ipari innováció ösztönzésére, az induló innovatív vállalkozások növekedésének támogatására – például az induló és növekvő

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) A Tanács végrehajtási határozata (2022. május 4.) Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD1).

([7]) A Tanács végrehajtási határozata (2023. november 9.) a Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2022. május 4-i végrehajtási határozat módosításáról (ST 14474/2023).

([8]) A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Svédország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/644, 2025.2.10., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj).

([9]) A Tanács ajánlása (2025. május 13.) az euroövezet gazdaságpolitikájáról (HL C, C/2025/2782, 2025.5.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

innovatív vállalkozásokra vonatkozó uniós stratégiához hasonló kezdeményezések révén –, valamint a mesterséges intelligenciához és a kvantumszámításhoz hasonló fejlett technológiák alkalmazásának előmozdítására törekszik. A zöldebb gazdaság érdekében a Bizottság felvázolta a megfizethető energiára vonatkozó átfogó cselekvési tervet és a tisztaipar-megállapodást, amelyek biztosítják, hogy a tiszta energiára való átállás költséghatékony és a versenyképességet elősegítő maradjon, különösen az energiaigényes ágazatokban, és ösztönözze a növekedést. A túlzott függőségek csökkentése és a biztonság növelése érdekében az Unió eltökélt szándéka, hogy megerősítse a globális kereskedelmi partnerségeket, diverzifikálja az ellátási láncokat, és biztosítsa a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz és a tiszta energiaforrásokhoz való hozzáférést. E prioritások megvalósítását olyan horizontális támogató eszközök segítik, mint például a szabályozás egyszerűsítése, az egységes piac elmélyítése, a versenyképesség finanszírozása, a megtakarítási és beruházási unió, a készségek és a minőségi munkahelyek előmozdítása, valamint az uniós szakpolitikák jobb összehangolása. A versenyképességi iránytű igazodik az európai szemeszterhez, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon a Bizottság stratégiai céljaival, így egységes megközelítésbe helyezve a gazdasági kormányzást, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

(8) 2025-ben a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is az RRF végrehajtásával párhuzamosan valósul meg. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása továbbra is elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek segítenek hatékonyan kezelni az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét. Ezek az országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 21. cikkével összhangban módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésének tekintetében is.

(9) A Bizottság 2025. június 4-én közzétette a Svédországra vonatkozó 2025. évi országjelentést. Ebben értékelte a releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Svédország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Svédország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Svédország előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Svédország milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésére vonatkozó, 2030-ra teljesítendő kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén.

(10) A Bizottság – az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján – Svédország vonatkozásában részletes felülvizsgálatot végzett. A Bizottság 2025. május 13-án közzétette az említett rendelet alkalmazásával összefüggésben Svédország makrogazdasági sebezhetőségeire vonatkozóan végzett értékelésének főbb megállapításait ([10]). A Bizottság 2025. június 4-én megállapította, hogy Svédországban makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Kiemelendő, hogy némi közelmúltbeli mérséklődés ellenére továbbra is lényegesek az ingatlanpiaccal és a magánszektor magas adósságállományával kapcsolatos sebezhetőségek, és a feltárt sebezhetőségek határozott intézkedés hiányában továbbra is fennállnak. A háztartások és a vállalatok GDP-arányos adósságállománya az enyhe csökkenés ellenére változatlanul a legmagasabbak között van az EU-n belül, míg a lakásárak nominális értéken nem változtak ugyan, de továbbra is túlértékeltek. A szigorított pénzügyi feltételek visszaeséséhez vezettek a lakásépítés terén, és növelték a háztartásokra és a vállalkozások kiadásaira nehezedő nyomást, a pénzügyi ágazat ingatlanszektorral – ezen belül a kereskedelmi ingatlanokkal – szembeni kitettsége pedig továbbra is jelentős. A szakpolitikai előrelépés korlátozott volt. A szakpolitikai keretek továbbra is a hitelből finanszírozott lakásvásárlásnak kedveznek, miközben változatlanul lakáshiány van. Az adórendszer továbbra is a hitelből finanszírozott lakástulajdonlást ösztönzi a jelzáloghitel-kamatfizetések után igénybe vehető jelentős mértékű adókedvezmény révén. A jövőben a lakáskínálat bővítését célzó intézkedések elősegítenék a lakásárak emelkedésének mérséklődését, de nem helyettesítik a háztartások adósságállományára ható főbb tényezők kezelésére irányuló reformokat. A bérleti piac reformjára még nem került sor. Ezek a sebezhetőségek tovább súlyosbodhatnak, ha a hitelből finanszírozott lakásvásárlás és a lakásárak túlértékelése újra megerősödne a makroprudenciális intézkedések enyhítése miatt, amit a jelek szerint mérlegelnek a finanszírozási feltételek kedvezőbbé tételén túlmenően.

Az elért eredményekről szóló éves jelentés értékelése

(11) A Tanács 2025. január 21-én Svédország esetében a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 4,0 %, 2026-ban 4,4 %, 2027-ben 4,4 %, 2028-ban pedig 4,6 %, ami a 2023-as referenciaévhez viszonyítva a következő kumulatív maximális növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 10,7 %, 2026-ban 15,5 %, 2027-ben 20,6 %, 2028-ban pedig 26,1 %. Svédország 2025. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló éves jelentését ([11]), amelyben beszámolt a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáinak betartásáról, valamint az európai szemeszter keretében tett országspecifikus ajánlásokban azonosított fő kihívások kezelését célzó reformok és beruházások végrehajtásáról. Svédországnak az elért eredményekről szóló

([10]) SWD(2025)124 final.

([11]) Az elért eredményekről szóló 2025. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépültek.

(12) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében a Bizottság a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezésének összehangolt aktiválását ajánlotta, és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte.

(13) Az Eurostat által hitelesített adatok ([12]) alapján Svédország GDP-arányos államháztartási hiánya a 2023. évi 0,8 %-ról 2024-ben 1,5 %-ra nőtt, míg a GDP-arányos államadósság a 2023. év végi 31,6 %-ról 2024 végére 33,5 %-ra növekedett. A Bizottság számításai szerint ezek a fejlemények 2024 vonatkozásában a nettó kiadások 6,1 %-os növekedésének felelnek meg. Az elért eredményekről szóló éves jelentésben Svédország a nettó kiadások 2024. évi növekedését 6,1 %-ra becsüli. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal ([13]) 2024-ben expanzív volt, a GDP 0,7 %-ának megfelelő mértékben.

(14) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint a Svédország költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2025-ben a reál-GDP 2,1 %-os növekedésével számol, míg a HICP-infláció 2025-ben várhatóan 2,1 % lesz. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2025-ben 1,1 %-kal, 2026-ban pedig 1,9 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2025-ben 2,2 %, 2026-ban pedig 1,6 % lesz.

(15) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint az államháztartási hiány 2025-ben várhatóan a GDP 1,3 %-ára csökken, míg a GDP-arányos államadósság 2025 végére 34,3 %-ra nő. Ezek a fejlemények azt jelentik, hogy a nettó kiadások 2025-ben 4,1 %-kal nőnek. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése 2025-re a GDP 1,5 %-ának megfelelő államháztartási hiánnyal számol. A Bizottság számításai szerint ezek a fejlemények 2025 vonatkozásában a nettó kiadások 1,7 %-os növekedésének felelnek meg. A nettó kiadásoknak ez az elért eredményekről szóló éves jelentésben szereplő rátához képest alacsonyabb növekedési rátája többek között a piaci termelők által nyújtott munkavállalói jövedelemre és természetbeni szociális transzferekre vonatkozó különböző előrejelzéseket tükrözi. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal 2025-ben restriktív lesz, a GDP 0,7 %-ának megfelelő mértékben. A GDP-arányos államadósság 2025 végére várhatóan 33,8 %-ra nő.

(16) A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott államháztartási kiadások nagysága 2025-ben a GDP 0,1 %-a lesz, csakúgy mint 2024-ben. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásaival finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat tesznek lehetővé anélkül, hogy közvetlen hatást gyakorolnának Svédország államháztartási egyenlegére vagy államadósságára.

(17) Svédország védelmi célú államháztartási kiadásai 2021-ben a GDP 1,3 %-át, 2022-ben a GDP 1,7 %-át, 2023-ban pedig a GDP 1,8 %-át tették ki ([14]). A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a védelmi kiadások 2024-ben várhatóan a GDP 2,3 %-át, 2025-ben pedig a GDP 2,5 %-át teszik ki. Ez 2021-hez képest GDP-arányosan 1,2 százalékpontos növekedésnek felel meg.

(18) A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint Svédországban a nettó kiadások 2025-ben várhatóan 1,7 %-kal, 2024-ben és 2025-ben pedig összesen 7,9 %-kal nőnek. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése alapján Svédország nettó kiadásainak növekedése 2025-ben várhatóan az ajánlott maximális növekedési ráta alatt lesz éves szinten, valamint a 2024. és 2025. évet együtt vizsgálva egyaránt.

(19) Az elért eredményekről szóló éves jelentés nem tartalmaz a 2025 utáni időszakra vonatkozó költségvetési előrejelzéseket. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése 2026-ra a GDP 0,8 %-ának megfelelő államháztartási hiányt valószínűsít. Ezek a fejlemények azt jelentik, hogy a nettó kiadások 2026-ben 2,6 %-kal nőnek. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású

([12]) Eurostat – Euromutatók, 2025.4.22.

([13]) A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó elsődleges kiadások változása közötti különbözetként mérhető, de az elsődleges kiadások tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat.

([14]) Eurostat, government expenditure by classification of functions of government (COFOG) (Kormányzati kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint). A COFOG és a NATO fogalommeghatározásai közötti módszertani különbségek miatt a COFOG meghatározásán alapuló kiadások eltérhetnek a NATO meghatározásán alapuló kiadásoktól.

kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal 2026-ben restriktív lesz, a GDP 0,4 %-ának megfelelő mértékben. A GDP-arányos államadósság a Bizottság szerint 2026 végére várhatóan 33,3 %-ra csökken.

A legjelentősebb szakpolitikai kihívások

(20) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Ezek várhatóan segítenek hathatósan kezelni a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások mindegyikét vagy jelentős részét. A REPowerEU-fejezetet is tartalmazó helyreállítási és rezilienciaépítési terv e szoros időkereten belüli eredményes végrehajtása kulcsfontosságú ahhoz, hogy a zöld és a digitális átállás nyomán – a társadalmi méltányosság biztosítása mellett – javuljon Svédország hosszú távú versenyképessége. A NextGenerationEU – A 2026-ig tartó út című, 2025. június 4-én elfogadott bizottsági közlemény egyértelművé teszi az eszköz lezárására alkalmazandó ütemtervet, és annak érdekében, hogy 2026. augusztus 31-ig a lehető legtöbbet ki lehessen hozni a végrehajtásból, iránymutatást nyújt a tagállamoknak többek között arra vonatkozóan, hogy miként egyszerűsíthetik tovább helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket, meghatározza, hogy milyen főbb lehetőségeket mérlegelhetnek azok felülvizsgálatakor, és hangsúlyozza, hogy az utolsó kifizetési kérelmek 2026-ban történő benyújtása előtt gondos közös tervezésre van szükség. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(21) Svédországban felgyorsult a kohéziós politikai programok, azaz az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA) és az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) nyújtott támogatásokból finanszírozott programok végrehajtása. Továbbra is törekedni kell a programok gyors végrehajtására, ugyanakkor ügyelni kell a gyakorlati hatásuk maximalizálására is. Svédország a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése – és ezzel egyidejűleg a társadalmi kohézió fokozása – érdekében. Ugyanakkor Svédország továbbra is kihívásokkal küzd többek között a készséghiány és a strukturális munkaerőhiány terén, és lehetőség lenne még élénkíteni a regionális növekedést, figyelembe véve a versenyképességgel, az energetikai átállással és a vízgazdálkodás rezilienciájával kapcsolatos regionális igényeket. Az (EU) 2021/1060 rendelet 18. cikkével összhangban Svédországnak a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálatának részeként felül kell vizsgálnia az egyes programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat. A Bizottság 2025. április 1-jén elfogadott javaslata ([15]) értelmében 2025. március 31. utánra tolódott az a határidő, amelyen belül az egyes programok tekintetében esedékes félidős felülvizsgálat eredményeinek értékelését be kell nyújtani. A javaslat emellett rugalmassági mechanizmusokat biztosít a programok végrehajtásának felgyorsításához, továbbá ösztönzőket ad a tagállamoknak ahhoz, hogy kohéziós politikai forrásokat különítsenek el öt, uniós szinten kiemelt stratégiai területre – nevezetesen a stratégiai technológiai versenyképességre, a védelemre, a lakhatásra, a vízgazdálkodás rezilienciájára és az energetikai átállásra –, valamint a kiemelt ágazatokban a készségekbe történő beruházásokra, továbbra is a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő személyekre összpontosítva az ESZA+ programokban.

(22) A Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP) lehetőséget kínál az egyik legfontosabb uniós stratégiai prioritásba történő beruházásra, és ezáltal az EU versenyképességének fokozására. A STEP végrehajtása 11 meglévő uniós alap keretében valósul meg. A tagállamok az InvestEU programhoz is hozzájárulhatnak a kiemelt területeken megvalósuló beruházások támogatása céljából. Svédország optimális módon élhetne az ezen kezdeményezések nyújtotta lehetőségekkel a kritikus technológiák – többek között a tiszta és erőforrás-hatékony technológiák – fejlesztésének vagy gyártásának támogatására.

(23) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túlmenően Svédországnak ténylegesen kezelnie kell a következőkkel kapcsolatos fennmaradó kihívásokat: i. a – különösen a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű és a migráns hátterű – tanulók oktatási eredményeinek romlása; ii. a készséghiány, amely a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetűek és a migráns hátterűek esetében a legszembetűnőbb; iii. a magánszektor jelentős adósságállománya, amelyhez túlértékelt ingatlanok párosulnak; iv. az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése, valamint v. a megújuló energiaforrások bevezetéséhez kapcsolódó villamosenergia-hálózati kapacitásbeli és átviteli korlátok.

([15]) Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról – COM (2025) 123 final.

(24) A 2022. évi nemzetközi tanulói teljesítménymérés (PISA) eredményei alapján a svéd diákok alapkészségei 2018 óta az egyik legnagyobb mértékű romlást mutatják az EU-ban, különösen matematikában. Az alapkészségek terén az alulteljesítési arány különösen magas a migráns és a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű tanulók körében, és az alulteljesítés növekedése még jelentősebb a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetűek között. Emellett jelentős teljesítménybeli különbség van a belföldi és a külföldön születésű tanulók között, a migráns hátterű tanulók oktatása pedig nagyobb valószínűséggel koncentrálódik bizonyos iskolákban. A hátrányos helyzetű tanulók a magániskolákban is alulreprezentáltak, amelyek tanulói átlagosan jobb eséllyel tanulhatnak tovább. 2022-ben az alsó középfokú oktatásban részt vevő tanulók 15 %-a túl gyenge vagy hiányos osztályzata miatt nem folytathatta tanulmányait a felső középfokú oktatásban. A képzett tanárok folyamatos hiánya – különösen a nagyszámú hátrányos helyzetű tanulót oktató iskolákban – veszélyezteti az oktatási rendszer színvonalát, és tovább súlyosbítja az oktatási eredmények romlását.

(25) Svédország továbbra is kihívásokkal küzd a veszélyeztetett csoportokhoz tartozók, különösen a hátrányos helyzetűek és migráns hátterűek munkaerőpiaci integrációja és a változatlanul fennálló készséghiány enyhítése terén. 2023-ban az EU-n belül Svédországban volt a legmagasabb a munkanélküliségi ráta az EU-n kívül születettek körében, az EU-n kívül születettek és a belföldi születésű svédek közötti különbség pedig továbbra is kiugróan magas. A munkanélküliként nyilvántartásba vett, veszélyeztetett csoportokhoz tartozók közel felének nincs felső középfokú végzettsége, és sokan az elhelyezkedéshez vagy a tanuláshoz szükséges alapvető előfeltételekkel, így a szükséges nyelvi készségekkel sem rendelkeznek. Mivel a felső középfokú végzettség megszerzése elengedhetetlen a svédországi munkavállaláshoz, további intézkedésekre lenne szükség a felső középfokú, felsőfokú vagy szakképzési tanulmányokat folytató diákok támogatására. Ez hozzájárulna a szakképzett munkaerő kínálatának bővüléséhez, ami kedvezően hatna a foglalkoztatásra, a termelékenység növekedésére és a svéd gazdaság növekedési potenciáljára.

(26) A zöld átállás szempontjából meghatározó ágazatok és foglalkozások – többek között a nettó zéró technológiák gyártása, bevezetése és karbantartása – terén jelentkező munkaerő- és készséghiány miatt kialakuló szűk keresztmetszetek hátráltatják a klímasemleges gazdaságra való átállást Svédországban. Jelentős a kereslet mérnökök és a zöld átállás szakemberei iránt, különösen az ország északi részén. Ezért a kínált, változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó oktatási és képzési rendszerek munkaerőpiaci relevanciájának további javítása és a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések kulcsfontosságúak a készséghiány enyhítéséhez, a munkaerőpiaci befogadáshoz és a munkaerő átcsoportosításához.

(27) A magánszektor jelentős adósságállománya és a túlértékelt ingatlanárak makrogazdasági egyensúlyhiányokat okoznak, amelyeknél továbbra is fennáll a strukturálatlan korrekció veszélye. A lakásárak változatlanul magasak, miközben kínálati hiány továbbra is fennáll, mivel az új lakások építése elmarad az előre jelzett kereslettől. E hiány olyan strukturális hatékonysági problémákhoz is kapcsolódik, mint például az építőipari ágazatban tapasztalható korlátozott verseny, ami a kisvállalkozások és a külföldi cégek piacra lépési akadályainak, továbbá annak a következménye, hogy a nagy ingatlanfejlesztők meghatározó szereppel rendelkeznek az építési telkek piacán. Az ingatlanokra vonatkozó teljes adóteher továbbra is viszonylag alacsony, mivel a jelzáloghitelre fizetett kamatok után nagyvonalú adókedvezmények érvényesíthetők, a rendszeres ingatlanadók pedig alacsonyak. A szakpolitikai változásoknak az adókedvezmények érvényesítése utáni jelzáloghitel-törlesztésekre gyakorolt hatását nehéz felmérni, mivel nem állnak rendelkezésre az egyes háztartások eszközeire és kötelezettségeire vonatkozó adatok. Az ilyen adatok rendelkezésre állása növelhetné a szakpolitika kialakításának hatékonyságát, ami csökkentheti a lakáspiacra lépés korlátait és a lakhatási terhek egyenlőbb elosztásához vezethet a lakosság körében. A bérleti piac kevés alternatívát kínál, és még mindig reformra szorul a várólisták rövidítése és a bérlakások építésének előmozdítása érdekében. A makroprudenciális politika fennálló piaci zavarok kezelésére irányuló reformok előtti lazítása a lakásárak emelkedéséhez és ezzel egyidejűleg a háztartások adósságállományának növekedéséhez vezethet.

(28) Jelenlegi intézkedéseivel Svédország nem halad jó úton az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött uniós célok teljesítése felé. Az ország üvegházhatásúgáz-kibocsátása 2024-ben nőtt, és több, hivatalos és független szervek által készített tanulmány is kimutatta, hogy Svédország jelenlegi intézkedései jelentős elmaradást eredményeznek az EU 2030-as éghajlat-politikai célértékei tekintetében. Ez az elmaradás különösen a közelmúltbeli szakpolitikai változásoknak tudható be, köztük a bioüzemanyag-bekeverési kötelezettségek enyhítésének és a folyékony üzemanyagokat terhelő adók csökkentésének, amelynek következtében megnőtt a kibocsátás a közúti közlekedésből, amely a fosszilis tüzelőanyagokból származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás fő forrása Svédországban.

(29) Noha a tagállamok közül változatlanul Svédországban a legnagyobb a megújuló energiaforrások aránya a végsőenergia-fogyasztásában, a villamosenergia-hálózat kapacitásbeli és átviteli korlátai akadályozhatják a megújuló energiaforrások további bevezetését. E korlátok felszámolása döntő fontosságú, mivel Svédország végső villamosenergia-fogyasztásának jelentős növekedése várható a 2045-ig tartó időszakban, ami az ipar és a közlekedés megnövekedett villamosítási igényeinek tudható be. A megújuló energiaforrások terén Svédországban rejlő kiaknázatlan potenciál hozzáférhetőségének javításával az ország déli részére települt ágazatok folyamatban lévő villamosítása, valamint az északon zajló innovatív, zöld ipari fejlesztések és dekarbonizáció egyaránt kivitelezhető. Az energiafogyasztásnak az energiahatékonyság növelésével történő visszafogása szintén elengedhetetlen a szén-dioxid-kibocsátás csökkentéséhez, valamint a háztartások és a vállalkozások energiaköltségeinek kordában tartásához. Ami az energiahatékonyságot illeti, az energiafogyasztási pályára figyelemmel fennáll a veszélye annak, hogy Svédország nem éri el azt a nemzeti célt, hogy a 2005-ös szinthez képest 50 %-kal növelje az energiahatékonyságot 2030-ra. A 2023. évi több mint 41 Mtoe primerenergia-fogyasztással Svédország továbbra is azon tagállamok közé tartozik, ahol a legmagasabb az egy főre jutó energiafogyasztás.

(30) Az ország megújulóenergia-termelési kapacitásának bővítése még mindig számos akadályba ütközik. Az egyik ilyen akadály a tengeri és a szárazföldi szélenergia terén egyaránt kiszámíthatatlan engedélyeztetés jelentik. A többek között a nem hatékony engedélyezési eljárásokból, valamint a települések és a védelmi hatóságok vétójogából eredő akadályok bizonytalanná teszik a beruházást, és gátolják a megújuló energiaforrásokban rejlő potenciál kiaknázását.

(31) A Bizottság részletes felülvizsgálatának és az egyensúlyhiány fennállására vonatkozó következtetéseinek fényében az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásokat az 5. ajánlás tükrözi. Az 5. ajánlásban említett szakpolitikák hozzájárulnak az ingatlanpiachoz és a magánszektor jelentős adósságállományához kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez,

AJÁNLJA, hogy Svédország 2025-ben és 2026-ban hozzon intézkedéseket a következők szerint:

1. Az Európai Tanács 2025. március 6-i következtetéseivel összhangban – az adósságfenntarthatóság biztosítása mellett – összességében növelje a védelmi és biztonsági kiadásokat és fokozza az általános védelmi készültséget. Igazodjon a nettó kiadásoknak a Tanács által 2025. január 21-én ajánlott maximális növekedési rátájához.

2. Tekintettel az (EU) 2021/241 rendelet szerinti reformok és beruházások időszerű végrehajtására alkalmazandó határidőkre, biztosítsa a REPowerEU-fejezetet is magában foglaló helyreállítási és rezilienciaépítési terv hatékony végrehajtását. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok (ERFA, IÁA, ESZA+) végrehajtását, adott esetben építve a félidős felülvizsgálat által kínált lehetőségekre. A versenyképesség javítása érdekében optimálisan vegye igénybe az uniós eszközöket, többek között az InvestEU program és a Stratégiai Technológiák Európai Platformja által biztosított lehetőségeket.

3. Gondoskodjon az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó célok eléréséről, különösen a közúti közlekedésből származó kibocsátások csökkentése révén. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget a megújuló energiaforrások bevezetésének felgyorsításával, ezen belül a villamosenergia-átviteli hálózatok bővítésével és korszerűsítésével, valamint az energiahatékonyság javításával. Gyorsítsa fel és észszerűsítse a megújuló energiaforrások – különösen a tengeri és szárazföldi szélenergia – bevezetésére vonatkozó engedélyezési eljárásokat, és kerülje az engedélyezések jóváhagyásának visszavonását.

4. A hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű és a migráns hátterű tanulókra is kiterjedően javítsa az oktatási teljesítményt a képzett tanárok tartós hiányának kezelése, az oktatási rendszerhez való egyenlő hozzáférés biztosítása, valamint a diákok felső középfokú oktatásba való átmenetének fokozott támogatása révén. Célzott szakpolitikai intézkedések és erőforrások révén fejlessze a munkavállalók – különösen a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetűek és a migráns hátterűek – készségeit a munkaerőpiaci integrációjuk javítása érdekében.

5. Javítsa a lakáspiac hatékonyságát, többek között a lakásbérleti piac reformja révén. Élénkítse a lakásépítési beruházásokat a legsürgetőbb hiányok enyhítése érdekében. Számolja fel a lakásépítés strukturális akadályait. Kezelje a háztartások jelentős adósságállományával kapcsolatos kockázatokat azáltal, hogy csökkenti a jelzáloghitelre fizetett kamatok adóalapból való levonhatóságát, vagy emeli a rendszeres ingatlanadókat, miközben megfelelő eszközöket alakít ki a szakpolitikák pontosabb értékelésére és célzására. Tartsa fenn a makroprudenciális intézkedéseket.

Kelt Brüsszelben, 2025. július 8-án.

a Tanács részéről

az elnök

S. LOSE